

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๗๗ ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เล่มที่ ๑๑

บทบรรณาธิการ

คำถาม บุคคลที่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ตามคำสั่งศาล แต่ยังไม่ได้นำคำสั่งศาลไปดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ทางทะเบียน มีผลให้ความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามคำสั่งศาลเกิดขึ้นแล้วหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๔๖/๒๕๖๖

คำสั่งของศาลที่ว่า โจทก์ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ เป็นการวินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินใด ๆ อันเป็นคุณแก่โจทก์ อาจใช้ยื่นแก่บุคคลภายนอกได้ เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ (๒) แม้โจทก์ยังมิได้นำคำสั่งศาลไปดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงชื่อเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทางทะเบียนมาเป็นชื่อโจทก์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๘ คงมีผลเพียงห้ามมิให้โจทก์ยกสิทธิการได้มาซึ่งที่ดินพิพาทอันยังมิได้นำไปจดทะเบียนขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทน และโดยสุจริตและได้จดทะเบียนโดยสุจริตแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง หาได้เป็นเหตุทำให้ความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทของโจทก์ตามคำสั่งศาลยังไม่เกิดขึ้น

แม้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ตรวจสอบพบว่าที่พิพาทในโฉนดที่ดินของโจทก์ที่ได้มาโดยการครอบครองปรปักษ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ เป็นโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงซึ่งเป็นพระราชพัสดุเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงการคลัง แต่เป็นข้อเท็จจริงยังไม่ยุติ ประกอบกับโฉนดที่ดินของโจทก์ยังมิได้ถูกเพิกถอนตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๑ ต้องถือว่าโฉนดที่ดินของโจทก์เป็นของแท้จริงและถูกต้องตามกฎหมาย

จำเลยอยู่ในที่ดินพิพาทโดยอาศัยสิทธิของกรมธนารักษ์โดยเพียงแต่ได้ยื่นคำเสนอขอเช่าที่ดินพิพาทต่อกรมธนารักษ์ มิได้เป็นผู้เช่าที่ดินพิพาทโดยสมบูรณ์ ไม่อาจอ้างสิทธิของกรมธนารักษ์หรือกระทรวงการคลังหากมีอยู่เหนือที่ดินพิพาทมายันโจทก์ซึ่งได้สิทธิในที่ดินพิพาทมีโฉนดมาโดยการครอบครองปรปักษ์ ตราบใดโฉนดที่ดินยังมิได้ถูกเพิกถอนเนื่องจากออกทับที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จำเลยก็ไม่มีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าโจทก์ เป็นการทำให้ละเมิดต่อโจทก์ โจทก์มีอำนาจฟ้องขับไล่จำเลยและบริวารกับเรียกค่าเสียหายจากจำเลยได้

คำถาม ความทุกข์ทรมานทางร่างกายและจิตใจถือเป็นความเสียหายในกรณีละเมิดหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๓๖/๒๕๖๖

จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ มีผลประโยชน์ร่วมกันในโครงการ ฟ. ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ดำเนินการโครงการร่วมกัน และจำเลยที่ ๑ มีฐานะรวมเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๔ ศัลยแพทย์ตกแต่งในการผ่าตัดศัลยกรรมให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ฟ. ด้วย ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ ๔ ก่อขึ้น

รอยแผลใต้คางของโจทก์จางหายช้ากว่าปกติเป็นเพราะไม่ได้รับการรักษาและไม่ได้รับคำแนะนำในการดูแลแผลที่ถูกต้องจากจำเลยที่ ๔ ตั้งแต่แรกที่เกิดผล ย่อมเป็นเหตุให้โจทก์ต้องทนทุกข์ทรมานร่างกายกับความเจ็บปวดแสบร้อนที่บริเวณแผลในช่วงที่แผลยังพุพองนานกว่าที่ควรจะเป็น ทั้งมีความทุกข์ทรมานจิตใจอยู่กับรอยแผลใต้คางตลอดเวลาจนรอยแผลจางหายไป การที่โจทก์ต้องทนทุกข์ทรมานร่างกายและจิตใจเช่นนี้มา ถือเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๖

จำเลยที่ ๑ โฆษณาเกินความจริงว่าผ่าตัดไว้รอยแผล ย่อมทำให้โจทก์คาดหวังว่าหลังได้รับการผ่าตัดจะไม่มีแผลเป็นอยู่บนใบหน้าโจทก์ เมื่อปรากฏว่ามีแผลเป็นบริเวณใบหน้าโจทก์ไม่เป็นไปตามคำโฆษณา ย่อมเกิดผลกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจโจทก์ ถือว่าโจทก์ได้รับความทุกข์ทรมานทางจิตใจซึ่งเป็นความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๖ แม้โจทก์ไม่อาจนำสืบให้เห็นได้ว่าความเสียหายนั้นคำนวณเป็นราคาเงินเท่าใด ศาลก็มีอำนาจกำหนดให้ได้ตามที่เห็นสมควร

คำถาม ผู้ค้าประกันทำหนังสือยินยอมชำระหนี้แทนผู้กู้ หากผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ด้วยการให้เจ้าหนี้หักเงินเดือน ค่าจ้าง หรือเงินอื่นใด ที่ถึงกำหนดจ่ายให้แก่เจ้าหนี้ ดังนี้ หากลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้จะมีสิทธิดำเนินการตามหนังสือยินยอมของผู้ค้าประกันหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๔๘/๒๕๖๖

โจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยทำหนังสือถึงจำเลยว่าตามที่โจทก์ได้ค้ำประกันเงินกู้สามัญให้แก่ จ. (ผู้กู้) นั้น หากโจทก์ในฐานะผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบชำระหนี้แก่สหกรณ์ ก. แทนผู้กู้ ตามสัญญาค้ำประกัน โจทก์ยินยอมให้จำเลยหักเงินเดือน ค่าจ้าง หรือเงินอื่นใด ที่ถึงกำหนดจ่ายแก่โจทก์เพื่อชำระหนี้หรือภาระผูกพันที่มีต่อสหกรณ์ให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไปจนกว่าหนี้หรือภาระผูกพันนั้นจะระงับสิ้นไป โดยให้หักเงินดังกล่าวและส่งเงินที่หักไว้คืนให้แก่สหกรณ์โดยพลัน โดยไม่ต้องฟ้องร้องแต่อย่างใด โดยโจทก์ยินยอมให้หักได้เกินกว่าร้อยละสิบและให้หักรวมกับรายการหักอื่น ๆ ได้เกินกว่าหนึ่งในห้าของเงินที่โจทก์มีสิทธิรับตามกำหนดเวลาการจ่ายเงินดังกล่าว เห็นได้ว่าขณะโจทก์ทำหนังสือยินยอมดังกล่าว หนี้เงินกู้ระหว่างผู้กู้กับสหกรณ์ ก.

ได้เกิดขึ้นโดยสมบูรณ์แล้ว และโจทก์ในฐานะผู้ค้าประกันมีความผูกพันต่อสหกรณ์ ก. ซึ่งเป็นผู้ให้กู้ว่าจะเข้าชำระหนี้แทนหากผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ การที่โจทก์ทำหนังสือยินยอมดังกล่าวเป็นการสละสิทธิเกี่ยงให้ผู้กู้ชำระหนี้ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๘๘ โดยโจทก์ยินยอมชำระหนี้แทนผู้กู้ หากผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ด้วยการให้จำเลยหักเงินเดือน ค่าจ้าง หรือเงินอื่นใด ที่ถึงกำหนดจ่ายเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ ก. เป็นจำนวนเกินร้อยละสิบของเงินที่โจทก์ที่มีสิทธิได้รับจากจำเลยได้ และให้หักรวมกับรายการหักอื่น ๆ เกินกว่าหนึ่งในห้าของเงินที่โจทก์มีสิทธิได้รับได้ อันเป็นการให้ความยินยอมเป็นหนังสือไว้ล่วงหน้าตามประกาศคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เรื่อง มาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้างในรัฐวิสาหกิจ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๓๑ วรรคสอง ดังนี้ เมื่อผู้กู้ผิดนัดไม่ชำระหนี้เงินกู้แก่สหกรณ์ ก. โจทก์จึงมีหนี้ที่ต้องชำระในฐานะผู้ค้าประกันให้แก่สหกรณ์ ก. แล้ว จำเลยจึงมีสิทธิหักเงินเดือนค่าจ้างของโจทก์เพื่อชำระหนี้เงินกู้แทนผู้กู้ในฐานะที่โจทก์เป็นผู้ค้าประกันให้แก่สหกรณ์ ก. ตามหนังสือยินยอมดังกล่าวได้

คำถาม ห้างหุ้นส่วนจำกัดกระทำละเมิด ต่อมาแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัด ดังนี้ บริษัทจำกัดและผู้ที่เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัดที่แปรสภาพจะต้องร่วมกันรับผิดชอบแห่งละเมิดหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๙๙/๒๕๖๖

ขณะห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ก่อสร้างกำแพงรูกล้าที่ดินของโจทก์ทั้งสามนั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ เมื่อนายทะเบียนจดทะเบียนแปรสภาพห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. เป็นบริษัทจำกัดคือจำเลยที่ ๑ แล้ว ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ย่อมหมดสภาพการเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๖/๕ และเกิดบริษัทใหม่ คือจำเลยที่ ๑ ซึ่งจำเลยที่ ๑ ย่อมรับไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดของห้างเดิมทั้งหมด เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. กระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามโดยก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างรูกล้าที่ดินของโจทก์ทั้งสาม จึงมีหนี้และความรับผิดในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รูกล้าที่ดินของโจทก์ทั้งสาม และส่งมอบที่ดินคืนในสภาพเรียบร้อยใช้งานได้ดี รวมทั้งต้องชำระค่าเสียหายเป็นค่าขาดประโยชน์แก่โจทก์ทั้งสาม จำเลยที่ ๑ ซึ่งจดทะเบียนแปรสภาพมาจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. จึงต้องรับไปซึ่งหนี้และความรับผิดของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ที่มีอยู่เดิมมาทั้งหมดตามบทบัญญัติดังกล่าว

สำหรับความรับผิดของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ นั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๖/๗ บัญญัติว่า “เมื่อจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดแล้ว หากบริษัทไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาจากห้างหุ้นส่วนที่แปรสภาพได้ ให้เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้เอาจากผู้เป็น

หุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนที่แปรสภาพได้ตามที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องรับผิดชอบในหนี้ของห้างหุ้นส่วน" ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องของโจทก์ทั้งสามว่าในการขอรังวัดเพื่อตรวจสอบแนวเขตที่ดินของโจทก์ทั้งสามเมื่อปี ๒๕๕๙ ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ โดยมีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นตัวแทนและเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการผู้มีอำนาจในขณะนั้นได้ทำการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของโจทก์ทั้งสามจนเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสามมาฟ้องร้องเป็นคดีนี้ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าตามคำฟ้องของโจทก์ทั้งสามมิได้แสดงสภาพแห่งข้อหาว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกระทำการละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามเป็นการส่วนตัวแต่อย่างใด แต่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นเพียงตัวแทนและเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการผู้มีอำนาจของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. เท่านั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ในฐานะที่เป็นผู้ร่วมกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสาม แต่อย่างไรก็ตาม ขณะที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. กระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสามนั้น มีจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการซึ่งต้องเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๘๗ และจะต้องรับผิดชอบร่วมกันในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนโดยไม่จำกัดจำนวนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๗๗ (๒) เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. กระทำละเมิดต่อโจทก์ในการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ทั้งสามเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสามได้รับความเสียหาย ย่อมถือว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ผิดนัดชำระหนี้นับแต่เวลาที่มีการกระทำละเมิด ดังนั้น โจทก์ทั้งสามซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ชอบที่จะเรียกให้ชำระหนี้เอาจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๗๐ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและเป็นหุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ในขณะนั้นจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับบรรดาหนี้และความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ด้วยนับแต่เวลาที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. กระทำละเมิดเป็นต้นมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เมื่อต่อมาภายหลังปรากฏว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ได้มีการจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดคือจำเลยที่ ๑ แล้ว หากจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. โจทก์ทั้งสามในฐานะเจ้าหนี้อาจมีสิทธิให้บังคับชำระหนี้เอาจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ผู้เป็นหุ้นส่วนเดิมในห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. ที่แปรสภาพได้โดยไม่จำกัดจำนวนตามที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. จะต้องรับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ความผิดของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ นั้น จะรับผิดชอบก็ต่อเมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาจากห้างหุ้นส่วนที่แปรสภาพได้ซึ่งเป็นไปตามผลของกฎหมาย

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ